
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 330.342.146

С. Ю. Савін, к. е. н., доцент

ЗБАЛАНСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Анотація. В статті розглянуто проблеми соціалізації управління економічними процесами, узгодження інтересів бізнесу і суспільства, гуманізації трудових відносин та гармонізації соціально-економічних інституцій. Визначено прояви та причини дисфункцій соціально-економічних інституцій. Розглянуто закордонну практику напрацювань в сфері соціалізації бізнес-середовища.

Ключові слова: соціалізація, самоорганізація, економічні процеси, бізнес-середовище, дисфункції соціально-економічних інституцій.

С. Ю. Савин, к. э. н., доцент

СБАЛАНСИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ

Аннотация. В статье рассмотрены проблемы социализации управления экономическими процессами, согласования интересов бизнеса и общества, гуманизации трудовых отношений и гармонизации социально-экономических институтов. Определены проявления и причины дисфункций социально-экономических институтов. Рассмотрена зарубежная практика наработок в сфере социализации бизнес-среды.

Ключевые слова: социализация, самоорганизация, экономические процессы, бизнес-среда, дисфункции социально-экономических институтов.

S. Yu. Savin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

THE BALANCING OF THE ECONOMIC PROCESSES IN CONDITIONS OF GLOBAL SOCIALIZATION

Abstract. The problems of socialization of economic management, coordination of interests of business and society, humanization of labor relations and harmonization of social and economic institutions are considered in the article. The manifestations and causes dysfunction of social and economic institutions are determined. The foreign practice developments in the field of business environment socialization and experience of self and socialization practices in the business community are considered.

Keywords: socialization, self-organization, economic processes, business environment, social and economic dysfunction institutions.

Актуальність теми дослідження. В умовах стрімкого нівелювання загальнолюдських цінностей, викликаних повільними темпами реформ, нереалізованими запитами суспільства та бізнесу, воєнними діями на сході, катастрофічним падінням платоспроможності та рівня життя, значно знижується ефективність управління економічними процесами в соціальній площині. Зазначені негативні тенденції актуалізують необхідність пошук нових підходів управління економічними процесами в суспільстві та бізнес середовищі в контексті подолання хаосу, розладу і дисбалансу соціально-економічних інституцій в країні. Розробка та удосконалення базових основ цієї взаємодії стане важливою частиною процесу самозбереження, самовідтворення, оновлення та процвітання України.

Постановка проблеми. Стаття спрямована на дослідження проблем збалансованості економічних процесів в суспільстві та бізнес-середовищі в умовах глобальної соціалізації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значну увагу проблемам соціалізації управління економічними процесами, узгодження інтересів бізнесу і суспільства, гуманізації трудових відно-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

син та гармонізації соціально-економічних інституцій приділили такі науковці, як Бакурова А. В., Буковинська М. П., Козаченко Г. В., Любохинець О. В., Стативка О. М. та інші. Однак сучасним економічним процесам повинні бути притаманні принципово нові методологічні орієнтири, тому в статті наголос буде зроблено на перехід від управління на принципах адміністрування і централізації до управління на принципах проактивності, гуманізації та самоорганізації.

Виклад основного матеріалу. Проблема збалансованості економічних процесів в суспільстві та бізнес-середовищі в умовах глобальної соціалізації є однією з найактуальніших проблем сучасної економічної науки. Проявом розбалансованості процесів, які відбуваються в суспільному середовищі та бізнес-середовищі є дисфункції соціально-економічних інституцій. Згідно Климанської Л. Д. та Савки В. Є. [4, 9], дисфункції соціально-економічних інституцій можуть виявлятися у тому, що структура інституцій не відповідає вимогам часу. В процесі творення української держави обґрунтованими та закономірними є прагнення до ліквідації залишків корумпованої системи організації, створення її нової соціально-економічної форми. Виходом з такої ситуації автори вбачають модифікацію форми соціально-економічної організації, заміну віджитої і неефективної на таку, яка б повніше відповідала новим завданням суспільства. Другою причиною дисфункцій автори визначають винищення ресурсів. Так, брак фінансових ресурсів нарощує дефіцит бюджету, провокує інфляцію, знецінює заощадження громадян, змушує їх працювати в кредит. Складнішою є ситуація, коли відчувається нестача ресурсів духовного та соціального порядку, перш за все довіри, авторитетності, лояльності членів суспільства і окремих колективів до керівних органів. Вихід з такого становища – пошук ресурсів для забезпечення життєздатності держави, регіону, організацій та підприємств із застосуванням прийнятних для суспільства економічних засобів. Одним із варіантів може бути повна зміна керівництва і фахівців та вироблення нової соціально-економічної парадигми.

Буковинська М. П., Кисова А. Е., Крайнов Н. Н. та Стативка О. М. [2,3,6,10] вважають соціальні технології гуманізації суспільства та трудових відносин важливими при вирішенні економічних проблем. Любохинець О. В. [8] підтримує цей науковий напрям і пропонує методологію впровадження корпоративної соціальної відповідальності та дебіюрократизації управління. Козаченко Г. В. й Алейніков А. А. [6] навпаки акцентують увагу, що лише бюрократичні інструменти є дієвими у подоланні дезорганізації управління в перехідні періоди та періоди криз.

Бакурова А. В., Крамар В. І. та Лупенко С. А. [1,7] стверджують, що специфіка зміни управлінських концепцій полягає у тому, що керівний вплив на соціально-економічні системи не може здійснюватися тільки на основі систематизації та узагальнення досвіду минулих періодів. Істотно актуалізує необхідність пошуку наукових підходів до збалансування інтересів суспільства і бізнесу сучасний рівень соціалізації усіх сфер життєдіяльності, який досяг глобального рівня.

В закордонній практиці напрацювання в сфері соціалізації бізнес-середовища сформувалися у моделі корпоративної соціальної відповідальності бізнесу за американською, європейською та азійськими моделями. Але «сліпе» копіювання та впровадження зазначених моделей в практику українського бізнесу та суспільства є неприпустимим в силу різниці цінностей, менталітету, принципів взаємодії та співпраці, а тому замість вигоди може завдати шкоди.

Частково елементи соціалізації вже впроваджуються на найбільш сучасних підприємствах та організаціях в Україні. Так, наприклад, серед кампаній, які підтримують соціальні ініціативи, в першу чергу можна зазначити такі: асоціація ACC-Ukraine, USaid, СименсУкраїна, NIKO (фонд «Крона»), Фокстрот Україна, Avon, страхова компанія Інго-Україна, журнал «Единственная», Ernst&Young, KPMG, банк «Надра».

Компанія «Avon» проводить акцію під назвою «Avon проти раку молочної залози»; компанія «ФіліппМоррісУкраїна» протягом декількох років виділяє значні кошти на лікування дітей, які постраждали в результаті аварії на Чорнобильській АЕС, компанія «Roshen» проводила акцію під гаслом «Українці. Від серця до серця!». Однак наведені заходи у бізнес середовищі відбуваються спонтанно, а тому і суспільством сприймаються неоднозначно, що унеможливорює стабільну підтримку бізнесу з боку суспільства, а відтак актуалізує проблему створення наукових основ управління економічними процесами в суспільстві та бізнес-середовищі.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Зокрема, в діловій спільноті досвід самоорганізації та соціалізації існує у таких сферах: підвищення динаміки інноваційного розвитку та конкурентоспроможності; відповідальне корпоративне управління та поведінка; співпраця з групами впливу; розвиток людського капіталу; дотримання принципу рівних можливостей (включаючи гендерну та вікову рівність, дотримання прав людей з особливими потребами); гідна праця та соціальний діалог; суспільний добробут (у тому числі, викорінення злиднів, зменшення бідності); підприємництво та ініціативність; збереження та відтворення довкілля; відповідальна інтеграція у міжнародні ринки.

Висновки. Віддаючи належне теоретичній та практичній цінності попередніх наукових здобутків, слід відзначити, що системна концепція збалансованого управління економічними процесами в суспільстві та бізнес середовищі в умовах глобальної соціалізації ще не сформована і потребує подальшого фундаментального опрацювання та наповнення, в результаті чого, в умовах стрімкого нівелювання загальнолюдських цінностей та нереалізованих запитів суспільства та бізнесу, підвищиться узгодженість інтересів бізнесу і суспільства, набудуть більшої гармонізації соціально-економічні інституції та трудові відносини, прискоряться процеси економічного розвитку, зросте ефективність мотиваційних механізмів впровадження інновацій.

Література

1. Бакурова, А. В. Семантичне моделювання процесів самоорганізації в соціально-економічних системах / А. В. Бакурова // Проблеми системного підходу в економіці. – К.: Національний авіаційний університет. 2010. – №1. – С. 48-54.
2. Буковинська, М. П. Гуманізація праці як імператив XXI століття [Електронний ресурс] / М. П. Буковинська. - Режим доступу: <http://enuftir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5158/1/1.pdf>
3. Кисова, А. Е. Генезис идей экономического роста и его гуманизации / А. Е. Кисова // Экономические науки. - 2010. – №1(74). – С. 51-54.
4. Климаська Л.Д. Політичний дискурс соціальної проблеми як комунікативна технологія / Л. Д. Климаська // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. – 2013. – Вип. 59-60. – С. 259-269.
5. Козаченко, Г. В. Бюрократичні інструменти у подолання дезорганізації управління на підприємстві / Г. В. Козаченко, А. А. Алейніков // Вісник Хмельницького Національного університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 2. – Т. 3 (198). – С. 92-96.
6. Крайнов, Н. Н. Гуманизация социально-трудовых отношений / Н. Н. Крайнов // Креативная экономика. - 2011. – №4(52). – С. 67-70.
7. Крамар, В. І. Порівняльний аналіз моделей процесів самоорганізації та їх застосування в інформаційних системах / В. І. Крамар, С. А. Лупенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - №3. - С. 254-258.
8. Любохинець, О. В. Теоретичні засади формування та практика впровадження корпоративної соціальної відповідальності підприємств / О. В. Любохинець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2013. - № 2(3). - С. 73-78.
9. Савка, В. Є. Цінності як чинник динаміки соціальних інституцій (приклад соціальної роботи) / В. Є. Савка // Вісник Львівського університету. Серія : Соціологічна. - 2013. - Вип. 7. - С. 97-105.
10. Стативка, О. М. Гуманізація соціально-трудових відносин на підприємстві / О. М. Стативка // Бізнесінформ. - 2012. – №10. – С. 180-183.

References

1. Bakurova, A. V. (2010). Semantychne modeliuвання protsesiv samoorganizatsii v sotsialno-ekonomichnykh systemakh [Semantic modeling of self-organization in socio-economic systems]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi - Problems of system approach in the economy*, 1, 48-54. Kyiv: National aviation University [in Ukrainian].
2. Bukovynska, M. P. (n.d.). *Humanizatsiia pratsi yak imperatyv XXI stolittia [Work humanization as the imperative of the twenty-first century]*. Retrieved from: <http://enuftir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5158/1/1.pdf> [in Ukrainian].
3. Kisova, A. E. (2010). Genезis idey ekonomicheskogo rosta i ego gumanizatsii [The Genesis of the ideas of economic growth and its humanization] *Ekonomicheskie nauki - Economic science*, 1(74), 51-54 [in Russian].
4. Klymanska, L.D. (2013). Politychnyi dyskurs sotsialnoi problemy yak komunikatyvna tekhnolohiia [The political discourse of social problems as communicative technology]. *Sotsialni tekhnolohii: aktualni problemy teorii ta praktyky - Social technologies: current problems of theory and practice*, 59-60, 259-269 [in Ukrainian].
5. Kozachenko, H. V., & Aleinikov, A. A. (2013). Biurokratychni instrumenty u podolannia dezorhanizatsii upravlinnia na pidpriemstvi [Bureaucratic tools in overcoming disruption management in the enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho Natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky - Bulletin of the Khmelnytsky National University. The economic science*, 2, Vol. 3 (198), 92-96 [in Ukrainian].
6. Kraynov, N. N. (2011). Gumanizatsiya sotsialno-trudovykh otnosheniy [Humanization of social and labour relations]. *Kreativnaya ekonomika - Creative economy*, 4(52), 67-70 [in Russian].
7. Kramar, V. I., & Lupenko, S. A. (2011). Porivnialnyi analiz modelei protsesiv samoorganizatsii ta yikh zastosuvannya v informatsiynykh systemakh [Comparative analysis of models of processes of self-organization and their application in information systems]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu - Bulletin of the Khmelnytsky national University*, 3, 254-258 [in Ukrainian].
8. Liubokhynets, O. V. (2013). Teoretychni zasady formuvannya ta praktyka vprovadzhennia korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti pidpriemstv [The theoretical basis of formation and implementation of corporate social responsibility of enter-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

prises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. - Bulletin of the Khmelnytsky national University The economic science, 2(3), 73-78* [in Ukrainian].

9. Savka, V. Ye. (2013). Tsinnosti yak chynnyk dynamiky sotsialnykh instytuttsii (pryklad sotsialnoi roboty) [Values as a factor of the dynamics of social institutions (example of social work)]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya : Sotsiologichna - Bulletin of Lviv University. Series : Sociological, 7, 97-105* [in Ukrainian].

10. Statyuka, O. M. (2012). Humanizatsiia sotsialno-trudovykh vidnosyn na pidpriemstvi [Humanization of social and labour relations at the enterprise]. *Biznesinform - Business information, 10, 183* [in Ukrainian].

Надійшла 09.10. 2015